

munerne kunne skaffe Penge, om ikke paa anden Maade, saa ved Skatteudskrivning. Forholdene er saa usikre, at man ikke i særlig Grad fra Samfundets Side bør animere de private til at bygge. Det kan ogsaa være betænkeligt for Byggeforeningerne at fortsætte Byggeriet under disse Forhold. Staten og Kommunerne vil derimod roligt kunne gøre det; thi naar Staten og Kommunerne bygger, vil Risikoen blive lagt paa det hele Samfund.

Det ærede Medlem opfordrede Arbejderne til at arbejde *under* Priskuranten for at faa Boligbyggeriet fremmet. Det vil sige, at Arbejderne skulde underbyde hinanden, saaledes som det skete i arbejdsløse Perioder, da man ingen Fagforeninger havde. Den Gang skete det meget ofte, at Karle ude paa Landet tilbød sig i Tjeneste, blot de kunde faa Kosten. Disse Forhold udviklede et Fedteri og Øjentjeneri, som rent moralsk set er forkasteligt. Her kan det ærede Medlem Hr. N. Johan Laursens Ord meget vel anvendes: „Der er andre Værdier end dem, der kan maales i Penge“. Der er ogsaa andre Værdier indenfor Fagforeningsbevægelsen end dem, som kan maales i Penge; men naar det ærede Medlem Hr. N. Johan Laursen talte om andre Værdier, der ikke kan maales i Penge, tænkte han aabenbart paa de Værdier, der findes i Kirken.

Herom skal jeg ikke udtale mig; men jeg vil henlede Opmærksomheden paa, at Kirkerne ofte paa en aldeles usømmelig Maade bruges af Præsterne til antisocialistisk Propaganda. Dette er saa meget mere forkasteligt, som den kapitalistiske Udbytning og Militarismen, der i særlig Grad hyldest af Højre og Venstre, er i afgjort Strid med Kristendommens Grundsatninger. En Præst har for faa Dage siden foranlediget en Demonstration i Aastrup Kirke ved Haderslev. Jeg henstiller til den højtærede Kirkeminister, at han henleder Præsternes Opmærksomhed paa, at de bør undlade at misbruge Kirkerne til politisk Propaganda.

Den højtærede Indenrigsminister udtalte i Gaar: „Der er al mulig Anledning for Kommunerne til at sætte Arbejder i Gang“. Det tror jeg, at mange Kommuner er villige til, blot man fra Statens Side vil hjælpe Kommunerne til at faa de Midler, som er nødvendige til Bestridelse af Udgifterne ved Arbejdernes Udførelse. Jeg vil tillade mig at spørge den højtærede Indenrigsminister, om det kan ventes, at Regeringen vil stille Penge til Raadighed

for Kommunerne, saaledes at de bliver i Stand til at sætte Arbejder i Gang.

Til Slutning et Par Ord om den nye Grænse mod Syd. Jeg tror, den er saa god, som den overhovedet kunde faas. Den gaar efter det Kendskab, jeg har til Forholdene, saa langt mod Syd, som den kunde taale at komme, men heller ikke for langt. Naar det ærede Medlem Hr. Schmidt udtalte den Mening, at Grænsen, hvis den var blevet lagt udelukkende efter Sogneafstemningen, vilde være kommet til at ligge længere mod Nord, finder jeg Anledning til at gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at han ikke bør glemme, at i de 56 Aar, da Nordslesvig har været tvangsindlemmet under Tyskland, har der været en ikke ringe Indvandring til Købstæderne og Stationsbyerne Syd fra. Hvis den Grænse, som nu er draget, var blevet fastsat i 1864, saa tror jeg, at de nu indlemmede sønderjydske Landsdele vilde have været lige saa danske som enhver anden dansk Provins. Havde vi i 1864 haft et Socialdemokrati, som kunde have samlet Arbejderne fagligt og politisk, vilde Londonerkonferencen neppe være endt resultatløs. Sandsynligvis havde man saa faaet en Grænse svarende til den Grænse, der nu sættes. Den sønderjydske Befolkning vilde i saa Fald være blevet sparet for mange Kvaler, og den vilde være sparet for de uhyre Lidelser og al den Sorg, Krigen har bragt over Hjemmene.

Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen sagde, at en naadig Skæbne har skaanet Danmark for at blive inddraget i Krigen. Denne naadige Skæbne var stærkt forbundet med Socialdemokratiet og den radikale Regering. Havde det Parti, som det ærede Medlem Hr. Holger Andersen tilhører, siddet ved Roret under Krigen, er jeg bange for, at Skæbnen ikke vilde være blevet Danmark naadig, og havde det ærede Medlem Hr. Holger Andersen og det ærede Medlem Hr. Drachmann, som forleden Dag talte om Tyskerkurs, sammen med deres Meningsfæller kunnet angive Retningen for dansk Politik ved Fredens Slutning, havde vi ikke faaet den Folkegrænse, vi har faaet, men en ny Tvangsgrænse, der vilde have betydet, at den Uret, der har været øvet mod Danskerne i Nordslesvig, nu vilde blive øvet mod Tyskerne i Syd-slesvig.

Det vil fremtidig være Socialdemokratiets Opgave at samle alle Arbejdere i de sønderjydske Landsdele, uden Hensyn til om de er tyske eller danske, til fælles Sam-